

Julie James AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio
Cabinet Secretary for Housing, Local Government and Planning

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mike Hedges AS

Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Senedd Cymru

Bae Caerdydd

Caerdydd

CF99 1SN

SeneddLJC@senedd.cymru

21 Mehefin 2024

Annwyl Mike

Diolch i'r pwyllgor am ddarparu'r adroddiad ar y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar y Bil Rhentwyr (Diwygio).

Fel y cadarnheais yn fy natganiad ysgrifenedig ar 6 Mehefin ([Datganiad Ysgrifenedig: Deddf Diwygio Cyfraith Lesddaliad a Rhydd-ddaliad a'r Bil Rhentwyr \(Diwygio\) \(6 Mehefin 2024\) | LLYW.CYMRU](#)), methodd y Bil Rhentwyr (Diwygio) pan ddiddymwyd Senedd y DU ar 30 Mai. Felly, daeth hyn ag unrhyw ofyniad i geisio cydsyniad deddfwriaethol y Senedd i ben.

Rwyf wedi darparu ymateb i'r argymhellion a nodwyd yn yr adroddiad yn yr atodiad.

Yn gywir,

Julie James AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio
Cabinet Secretary for Housing, Local Government and Planning

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Atodiad – Ymateb i'r argymhellion

Argymhelliad 1. Wrth osod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, dylai'r Ysgrifennydd Cabinet perthnasol gynnwys amserlen o'r trafodaethau a'r gwaith ymgysylltu rhynglywodraethol perthnasol sydd wedi digwydd ar lefel swyddogol a gweinidogol.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i sicrhau bod memoranda cydsyniad deddfwriaethol yn cydymffurfio â gofynion Rheol Sefydlog 29 ac yn galluogi craffu effeithiol gan bwyllgorau'r Senedd. Er y bydd memoranda cydsyniad deddfwriaethol yn aml yn cynnwys crynodebau o waith rhynglywodraethol, bydd amseriad memoranda a phwysigrwydd parchu egwyddorion cysylltiadau rhynglywodraethol, gan gynnwys unrhyw gyfrinachedd angenrheidiol, yn effeithio ar ddarparu gwybodaeth o'r fath.

Argymhelliad 2. Dylai'r Ysgrifennydd Cabinet egluro ei sylwadau am Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ac, yn sgil hynny, egluro a ellid defnyddio darpariaethau yn y Ddeddf honno, ac os felly sut, i gymryd camau mewn achosion o wahaniaethu yn y sector rhentu cartrefi (yn benodol pan wahaniaethir yn erbyn deiliaid contractau ar y sail bod ganddynt blant neu eu bod yn hawlio budd-daliadau) pe na bai'r Bil wedi cael ei ddefnyddio i ddiwygio Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016 a Deddf Rhentu Cartrefi (Ffioedd etc) (Cymru) 2019.

Mae achosion llys diweddar wedi datgan bod polisïau fel "dim DSS" yn wahaniaethu anuniongyrchol anghyfreithlon ar sail rhyw ac anabledd, yn groes i Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ac yn berthnasol yng nghyd-destun gosod tai preswyl. Ni wnaeth yr achosion hyn herio gwahaniaethu ar sail oed ond gall gwahaniaethu ar sail oed fod yn berthnasol os oes cyfyngiad ar oed aelod o aelwyd. Nid yw a yw polisïau 'dim plant' yn ymddygiad wedi'i wahardd o dan Ddeddf 2010 wedi'i herio eto yn y llysoedd a byddai ei lwyddiant yn dibynnu ar a fyddai landlord yn gallu ei gyfiawnhau fel ffordd gymesur o wireddu amcan dilys.

Pwrpas y darpariaethau yw creu troseddau os bydd landlord neu ei asiant yn gwahaniaethu yn ei gontractau preswyl yn erbyn pobl sydd â phlant yn byw neu'n ymweld â nhw neu yn erbyn pobl sy'n hawlio budd-daliadau, ac yn gwneud darpariaeth arall am wahaniaethu o'r math hwnnw.

Mae diwygiadau i Ddeddf 2019 yn creu troseddau (tebyg i'r rhai yn Neddf 2019 ynghylch gwahardd ffioedd) ac yn creu telerau sylfaenol newydd yn Neddf 2016 a'r diwygiadau hynny yw'r ffordd fwyaf priodol o gyflawni amcanion y polisi, yn gyson â deddfwriaeth dai arall yng Nghymru.

Argymhelliad 3. Dylai'r Ysgrifennydd Cabinet esbonio pam na ellid cynnwys darpariaethau cyfatebol neu debyg i'r rhai a geir yn y Bil yn y Biliau rhentu cartrefi y bu'r Senedd yn craffu arnynt ac a gafodd eu pasio ar ôl hynny fel Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016, Deddf Rhentu Cartrefi (Ffioedd etc.) (Cymru) 2019 a Deddf Rhentu Cartrefi (Diwygio) (Cymru) 2021.

Roedd Deddf 2016 yn gwella'r sefyllfa ar gyfer deiliaid contractau, gan ei bod yn darparu i Weinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth ynghylch beth ddylai telerau atodol ar gyfer contractau meddiannaeth fod (gyda thelerau atodol contractau safonol yn gallu cael eu hamrywio dim ond drwy gytundeb rhwng y landlord a deiliad y contract). Roedd Rheoliadau Rhentu Cartrefi (Darpariaethau Atodol) (Cymru) 2022 a wnaed wedi hynny yn cynnwys teler yn caniatáu i ddeiliad y contract benderfynu pwy sy'n byw yn yr annedd.

Fodd bynnag, o ystyried y pwysau cynyddol ar dai yn gyffredinol, yn enwedig yn dilyn pandemig Covid-19. barnwyd ei bod yn rhesymol diogelu ymhellach y lefel o ddiogelu y cynigiwyd yn y Bil Rhentwyr (Diwygio) drwy wneud y ddarpariaeth ynghylch plant a hawlwr budd-daliadau yn deler sylfaenol na ellid ei amrywio trwy greu troseddau os oes gwahaniaethu ar sail plant neu statws o ran budd-daliadau.

Argymhelliad 4. Dylai'r Ysgrifennydd Cabinet nodi'r adran berthnasol o lawlyfr deddfwriaeth Llywodraeth Cymru a'i helpodd i ddod i'w phenderfyniad na ellid defnyddio proses graffu ddeddfwriaethol garlam yn y Senedd ar gyfer Bil Llywodraeth Cymru ar bolisi rhentu cartrefi.

Ystyriwyd Pennod 16 o'r Llawlyfr Deddfwriaeth ar Filiau'r Senedd wrth wneud y penderfyniad.

Argymhelliad 5. Dylai'r Ysgrifennydd Cabinet esbonio pam y mae'n ymddangos y rhoddwyd blaenoriaeth i'r opsiwn o ddefnyddio Bil y DU yn hytrach na dilyn proses graffu ddeddfwriaethol garlam ar gyfer Bil a gynigiwyd gan Lywodraeth Cymru.

Nid oeddem o'r farn bod y cynigion hyn yn addas ar gyfer Bil Senedd cyflym.

Argymhelliad 6. Wrth osod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, dylai'r Ysgrifennydd Cabinet perthnasol esbonio'n fanwl yn y memorandwm hwnnw pam y dewiswyd peidio â dilyn proses graffu ddeddfwriaethol garlam ar gyfer Bil a gynigiwyd gan Lywodraeth Cymru, yn hytrach na defnyddio Bil Llywodraeth y DU i wneud darpariaeth mewn maes datganoledig.

Rhaid i Femoranda gydsynio deddfwriaethol egluro a yw'n briodol i ddarpariaeth gael ei gwneud, ac iddi gael ei gwneud ym Mil y DU. Er mewn rhai sefyllfaoedd a allai gynnwys cyfeirio at opsiynau deddfwriaethol eraill gan y Senedd, byddai hynny'n dibynnu ar yr amseru, y cynnwys, a safbwyntiau Llywodraeth Cymru ar gydsyniad.

Argymhelliad 7. Ar gyfer y darpariaethau a nodir yn y Memorandwm, dylai'r Ysgrifennydd Cabinet osod gerbron y Senedd yr un fath o asesiad effaith rheoleiddiol a fyddai wedi cael ei ddarparu pe bai'r darpariaethau wedi'u cynnwys mewn Bil ar wahân a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru.

Roedd angen memorandwm cydsyniad deddfwriaethol ategol ar gyfer y diwygiadau gafodd eu gwneud yn y Cyfnod Adrodd. Ond gwnaeth y Bil fethu cyn cyrraedd ei gamau olaf yn Senedd y DU yn ystod yr 'olchfa' cyn cyhoeddi'r etholiad cyffredinol a dileu'r Senedd wedi hynny.

Argymhelliad 8. Os bwriedir defnyddio Bil y DU i ddeddfu mewn maes datganoledig, rhaid i Lywodraeth Cymru gydymffurfio â Rheol Sefydlog 29, ac yn unol â'r Rheol Sefydlog honno rhaid iddi osod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol dim mwy na phythefnos fel rheol ar ôl i'r Bil gael ei gyflwyno.

Gallaf gadarnhau ein hymrwymiad i gydymffurfio â Rheolau Sefydlog.

Argymhelliad 9. Dylai Llywodraeth Cymru esbonio sut y bydd yn lleihau ei dibyniaeth ar Filiau'r DU yn y dyfodol ac yn sicrhau y cynhelir uniondeb y Senedd fel deddfwrfa.

Nid wyf yn cytuno â'r rhagdybiaeth fod Llywodraeth Cymru yn dibynnu ar Filiau'r DU. Bu achosion, gan gynnwys y Bil hwn, lle rydym wedi argymhell bod y Senedd yn cydsynio i ddarpariaeth ar y sail ei fod yn synhwyrol ac yn fanteisiol i Gymru. Fodd bynnag, bu nifer o achosion hefyd lle rydym wedi gwrthwynebu Biliau y DU sy'n gwneud darpariaeth i Gymru ynghylch mater datganoledig, ac y mae'r Senedd wedi gwrthod rhoi cydsyniad ar ei chyfer. Byddwn yn parhau i weithio gyda llywodraethau ledled y DU i sicrhau bod Confensiwn Sewel yn cael ei atgyfnerthu.

Argymhelliad 10. Dylai Llywodraeth Cymru gynnal adolygiad cynhwysfawr o'r ffordd y defnyddir ei hadnoddau, gyda'r bwriad o sicrhau bod ganddi'r capasiti i ddeddfu'n llawn drwy gyflwyno Biliau i'r Senedd a lleihau ei dibyniaeth ar Filiau'r DU, er mwyn cynnal uniondeb y setliad datganoli. Dylai adrodd ar ganlyniad yr adolygiad hwnnw cyn diwedd y Chweched Senedd. Dylai adrodd ar ganlyniad yr adolygiad hwnnw cyn diwedd y Chweched Senedd.

Am y rhesymau a nodir yn argymhelliad 9, nid wyf yn cytuno â'r rhagdybiaeth fod Llywodraeth Cymru yn dibynnu ar Filiau'r DU.